

**การวิเคราะห์ต้นทุนทางโลจิสติกส์ โดยใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม
ของกลุ่มผู้ปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน**

**Logistics Cost Analysis of Coffee Growing Using Activity Base Costing System
Mae Lan Noi District Mae Hong Son Province**

สุพจน์ คำมะณี¹ และสมเกียรติ อินตาวงศ์²

Supot Kammanid¹ and Somkiat Intawong²

สาขาวิชาการจัดการการค้าชายแดน วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่¹

สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน มหาวิทยาลัยพายัพ²

Corresponding author, E-mail: Aj_supotkammanid@hotmail.com¹, Somkiat@payap.ac.th²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนทางโลจิสติกส์ โดยใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรมของกลุ่มผู้ปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อหากิจกรรมที่ก่อให้เกิดต้นทุนโลจิสติกส์การปลูกกาแฟ จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) เพื่อคำนวณหาต้นทุนโลจิสติกส์ในแต่ละกิจกรรมของการปลูกกาแฟ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผู้ให้ข้อมูล คือตัวแทนจากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ ในอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 100 ครัวเรือน ตัวแทนจากกลุ่มหน่วยงานภาครัฐหลักในการสนับสนุนส่งเสริมผู้ปลูกกาแฟ 3 หน่วยงาน ประกอบด้วยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน โดยที่ทุกคนมีความเต็มใจให้ข้อมูล จำนวน 103 คน เครื่องมือ คือแบบสัมภาษณ์และการสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมที่ก่อให้เกิดต้นทุนโลจิสติกส์การปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วยกิจกรรมเตรียมแปลงเพาะปลูก กิจกรรมเตรียมต้นกล้า กิจกรรมการปลูกและดูแล กิจกรรมการเก็บเกี่ยวผลผลิตต้นทุนเฉลี่ยต่อการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ในแต่ละกิจกรรมของการปลูกกาแฟ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เฉลี่ยต่อไร่ พบว่า ต้นทุนในแต่ละกิจกรรมเป็นต้นทุนเกี่ยวกับต้นทุนผันแปร จำนวน 2,498.47 บาท ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมเตรียมแปลงเพาะปลูก โดยเฉลี่ยไร่ละ 271 บาท กิจกรรมเตรียมต้นกล้าโดยเฉลี่ยไร่ละ 69.89 บาท กิจกรรมการปลูกและดูแลโดยเฉลี่ยไร่ละ 639.58 บาท กิจกรรมการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยเฉลี่ยไร่ละ 1,518.00 บาท นอกจากนี้สามารถแบ่งต้นทุนในการผลิตโดยเฉลี่ยไร่ละ 3,219.87 บาท ในจำนวนนี้แบ่งเป็นต้นทุนที่ถือเป็นตัวเงินสด คือต้นทุนผันแปร เฉลี่ยไร่ละ 2,548.27 บาท และต้นทุนที่ไม่ถือเป็นเงินสด คือต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 671.60 บาท และเมื่อพิจารณาต้นทุนผันแปร คิดเป็นร้อยละ 79.14 และต้นทุนคงที่ คิดเป็นร้อยละ 20.86 ของต้นทุนการปลูกกาแฟทั้งสิ้น

คำสำคัญ: ต้นทุนโลจิสติกส์; ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม; ผู้ปลูกกาแฟ

ABSTRACT

This research studied about the logistic cost analysis of coffee planting by using activity-based costing approach in Mae La Noi, Mae Hong Son. The research objectives were 1) To discover the causes of logistics costs for coffee planting in Mae Hong Son. 2) to calculate according to the logistics costs for coffee planting activity in the area. The population for the study was 100 coffee farmers in Mae La Noi and was randomly assigned to quota samplings. The research instrument was structured interview and the data were analyzed using frequency, percentage, mean, minimum, maximum, standard deviation.

The result showed coffee growing activities It consists of activities to prepare the fields for planting. seedling preparation activities planting and care activities harvesting activities. The average cost as 3,219.89 baht per farm, which was divided into cash cost. The average of variable cost was 2,516.47 baht per farm and non-cash cost which was the average fixed cost of 703.40 baht per farm. Also, considering variable cost of production, it revealed that labor costs was at 51.54% which was the main expenses, 26.04% of raw material costs with and only 0.56% of other production costs for the coffee planting costs. Besides, the fixed cost of production was the equipment depreciation at 14.91% and agricultural equipment depreciation 6.95% of the costs of planting coffee. Finally, the average of logistics costs of coffee planting was 11.47 baht per kilogram for coffee farmers in Mae La Noi, Mae Hong Son.

Keywords: Logistics Costs, Activity-Based Costing System, Coffee Growers

บทนำ

กาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของไทยที่ทำรายได้ให้เกษตรกรปีละประมาณ 5,500 ล้านบาท โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2554-2558) ตลาดกาแฟมีการขยายตัวอย่างมาก ทำให้ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปกาแฟในประเทศเพิ่มขึ้น จาก 61,480 ตัน ในปี 2554 เป็น 80,000 ตัน ในปี 2558 ในขณะเดียวกัน ผลผลิตกาแฟในประเทศกลับลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากกาแฟที่ตกต่ำเป็นเวลานาน ทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอย่างอื่นแทน เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล ผลลัพธ์ที่ส่งผลผลิตกาแฟจึงลดลงจาก 322,896 ไร่ ในปี 2554 เหลือเพียง 251,433 ไร่ ในปี 2558 ส่งผลให้ผลผลิตลดลงจาก 42,394 ตัน ในปี 2554 เหลือผลผลิตเพียง 26,089 ตัน ในปี 2558 (กรมวิชาการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2560)

จากปัญหาด้านการผลิตที่ลดลง และราคาต้นทุนต่อกิโลกรัมที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว ทำให้เกษตรกรในการปลูกกาแฟในประเทศไทยโดยเฉพาะผู้ปลูกกาแฟในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีรายได้ที่ลดลงเนื่องจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลจากกลไกทางการตลาดที่มีการผันผวนตลอดเวลา ถึงแม้ว่าภาครัฐมีนโยบายในการส่งเสริมการปลูก ซึ่งในขณะที่ความต้องการกาแฟ ตลาดในประเทศไทยมีความต้องการที่สูงก็ตาม

ดังนั้นงานวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์การปลูกกาแฟด้วยระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งประกอบต้นทุนผันแปร ซึ่งประกอบไปด้วย ค่าวัสดุค้ำ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการผลิต และต้นทุนคงที่ ซึ่งประกอบไปด้วย ค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์ในการปลูกกาแฟ เพื่อให้ผู้ประกอบการเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ทราบและสามารถวิเคราะห์ต้นทุนในการปลูกกาแฟ ในแต่ละกิจกรรมของโลจิสติกส์และนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวางแผนลดต้นทุนในการผลิตกาแฟ เพื่อสามารถสร้างรายได้ที่สูงกว่าต้นทุนการผลิตให้เกิดความยั่งยืนในอนาคตต่อไป และเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนในควบคุมต้นทุนการปลูกกาแฟ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหากิจกรรมที่ก่อให้เกิดต้นทุนโลจิสติกส์การปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อคำนวณหาต้นทุนโลจิสติกส์ในแต่ละกิจกรรมของการปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยมีขอบเขต 4 ด้าน คือ (1) เนื้อหา เน้นประเด็นการมีส่วนร่วมสมาชิก การวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์การปลูกกาแฟ ของอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (2) ระยะเวลาการทำวิจัย จำนวน 8 เดือน (3) พื้นที่ในการวิจัย คือ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (4) ผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ประกอบการเกษตรกรปลูกกาแฟ จำนวน 100 คน ตัวแทนภาครัฐ ประกอบด้วย สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน รวมจำนวน 103 คน ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน

การวิจัยนี้ได้มีการนำแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Erwin (1976) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการพัฒนา ปรับปรุง วางแผน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมแก้ปัญหาของกลุ่มที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสมาชิกกลุ่มและการแสดงออกด้านศักยภาพของสมาชิกแต่ละบุคคล ทั้งนี้มุมมองของ Cohen and Uphoff (1977) ได้หนุนเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานทั้งระดับกลุ่ม องค์กรและสังคม รวมถึงบริบทและเงื่อนไขของพื้นที่ในการดำเนินงาน แต่คุณประโยชน์ที่ได้รับ คือ ความยืดหยุ่นของการดำเนินงาน อีกทั้งช่วยให้ผู้มีส่วนร่วม ในการทำงาน เกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของและทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยินยอมปฏิบัติตาม และรวมถึงตกลงยอมรับได้อย่างสมัครใจ เต็มใจและสบายใจไปมากที่สุด ผ่านผู้นำกลุ่มงานหรือผู้บริหารที่ต้องมีภาวะผู้นำดำเนินการบูรณาการทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดมูลค่าเพิ่มด้วยการขับเคลื่อนนโยบาย แผนกลยุทธ์ โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ให้บังเกิดขึ้น ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร กลุ่มผู้ประกอบการปลูกกาแฟ ในอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน แม่ฮ่องสอน จำนวน 748 ราย ที่ลงทะเบียนผู้ปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2559) กลุ่มหน่วยงานภาครัฐหลักในการสนับสนุนส่งเสริมผู้ปลูกกาแฟ 3 หน่วยงาน ประกอบด้วยสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คนกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ประกอบการปลูกกาแฟที่ลงทะเบียนผู้ปลูกกาแฟ ในอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน แม่ฮ่องสอน โดยทำการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 100 ราย และกลุ่มหน่วยงานภาครัฐหลักในการสนับสนุนส่งเสริมผู้ปลูกกาแฟ 3 คน รวมจำนวน 103 คน

2. เครื่องมือวิจัย

การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์การปลูกกาแฟด้วยระบบต้นทุนฐานกิจกรรม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.2 วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัยทั้ง 2 ข้อ ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อหากิจกรรมที่ก่อให้เกิดต้นทุนโลจิสติกส์การปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) เพื่อคำนวณหาต้นทุนโลจิสติกส์ในแต่ละกิจกรรมของการปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสารรวมถึงงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์การปลูกกาแฟด้วยระบบต้นทุนฐานกิจกรรม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยแบบสัมภาษณ์มีรายละเอียดในการถาม

จำนวน 4 หัว ตามกิจกรรมในการปลูกกาแฟ ประกอบด้วย กิจกรรมเตรียมแปลงเพาะปลูก กิจกรรมเตรียมต้นกล้า กิจกรรมการปลูกและดูแล กิจกรรมการเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งแต่ละกิจกรรมจะมีคำถามย่อยจำนวน 4 ข้อ เกี่ยวกับต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปรของแต่ละกิจกรรม

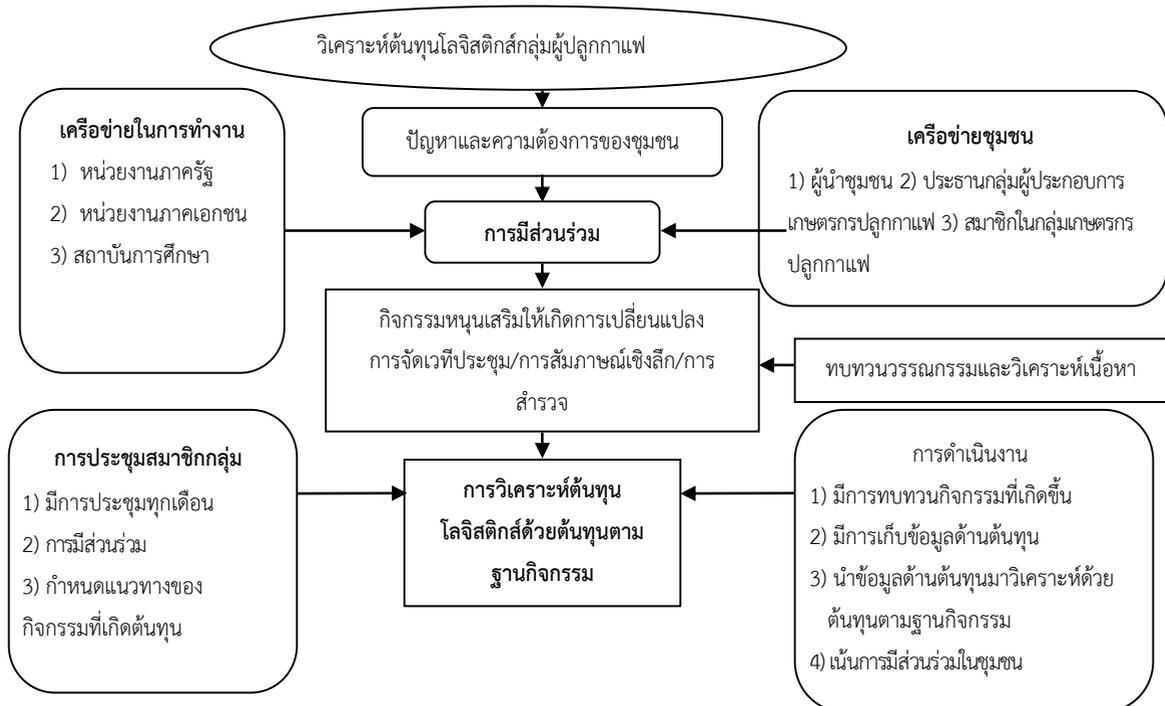
2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาด โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินเกณฑ์ค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย 0.80 ถือว่าผ่านเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสอบถามโดยการใช้อย่างแบบสอบถามที่มีข้อคำถามครอบคลุมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์เนื้อหา โดยคณะผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Denzin, 1970) ประกอบด้วยข้อมูลทั้งในเอกสารและผลลัพธ์ของการสัมภาษณ์ที่คณะผู้วิจัยบันทึกรวบรวมได้จากแหล่งที่มีความแตกต่างทั้งในด้านเวลาสถานที่และจากตัวบุคคลที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ 1) ด้านเวลา คือ ช่วงเวลาของการสัมภาษณ์ของแต่ละกลุ่มเป้าหมายตามเวลาที่นัดหมายตรงกัน 2) ด้านสถานที่ คือ บ้านของผู้ประกอบการเกษตรที่ลงทะเบียน ในการปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน 3) ด้านบุคคล คือ ผู้ให้ข้อมูลเพื่อสรุปรวบรวมและเปรียบเทียบเนื้อหาตามแนวคิดทฤษฎีที่ได้กำหนดไว้ เพื่อร่วมกันค้นหาบริบทการดำเนินงานของกลุ่มผู้ประกอบการเกษตรปลูกกาแฟ โดยนำข้อมูลที่ได้นมาผนวกกับการทบทวนวรรณกรรมสรุปผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังภาพที่ 1 กรอบกระบวนการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบกระบวนการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนเฉลี่ยต่อการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ในแต่ละกิจกรรมของการปลูกกาแฟ จังหวัดแม่ฮ่องสอนเฉลี่ยต่อไร่พบว่า ต้นทุนในแต่ละกิจกรรมเป็นต้นทุนเกี่ยวกับต้นทุนผันแปรจำนวน 2,498.47 บาท ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมเตรียมแปลงเพาะปลูก โดยเฉลี่ยไร่ละ 271 บาท กิจกรรมเตรียมต้นกล้าโดยเฉลี่ยไร่ละ 69.89 บาท กิจกรรมการปลูกและดูแลโดยเฉลี่ยไร่ละ 639.58 บาท กิจกรรมการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยเฉลี่ยไร่ละ 1,518.00 บาท นอกจากนี้สามารถแบ่งต้นทุนในการผลิตโดยเฉลี่ยไร่ละ 3,219.87 บาท ในจำนวนนี้แบ่งเป็นต้นทุนที่ถือเป็นตัวเงินสด คือต้นทุนผันแปร เฉลี่ยไร่ละ 2,548.27 บาท และต้นทุนที่ไม่ถือเป็นเงินสด คือต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 671.60 บาท และเมื่อพิจารณาด้านต้นทุนผันแปร คิดเป็นร้อยละ 79.14 และต้นทุนคงที่คิดเป็นร้อยละ 20.86 ของต้นทุนการปลูกกาแฟทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของต้นทุนผันแปรของการผลิตพบว่า ค่าแรงงานเป็นค่าใช้จ่ายหลักที่สำคัญ เฉลี่ยไร่ละ 1,660.00 บาท (ร้อยละ 51.54 ของต้นทุนการปลูกกาแฟ) โดยแรงงานเก็บเกี่ยวเป็นแรงงานที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายสูงสุด เฉลี่ยไร่ละ 1,300.00 บาท (ร้อยละ 40.37 ของต้นทุนการปลูกกาแฟ) รองลงมาคือค่าวัสดุปลูกเฉลี่ยไร่ละ 838.47 บาท (ร้อยละ 26.04 ของต้นทุนการปลูกกาแฟ) และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ เฉลี่ยไร่ละ 49.80 บาท (ร้อยละ 1.56 ของต้นทุนการปลูกกาแฟ) สำหรับต้นทุนคงที่ของการปลูกกาแฟ คือ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ เฉลี่ยไร่ละ 480.00 บาท (ร้อยละ 14.91 ของต้นทุนการปลูกกาแฟ) รองลงมาคือ ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือทางการเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 223.40 บาท (ร้อยละ 6.95 ของต้นทุนการปลูกกาแฟ) ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 280.80 กิโลกรัมและต้นทุนโลจิสติกส์การปลูกกาแฟ ของเกษตรกรอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเฉลี่ยคิดเป็น 11.47 บาทต่อกิโลกรัม

ตารางที่ 1 ต้นทุนโลจิสติกส์ในแต่ละกิจกรรมของการปลูกกาแฟ
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายการ	ถือเป็นเงินสด (บาทต่อไร่)	ไม่ถือเป็นเงินสด (บาทต่อไร่)	รวม จำนวน	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร				
ค่าวัตถุดิบ				
1) ค่าต้นกล้ากาแฟ	69.89		69.89	2.17
2) ค่าปุ๋ยเคมี	548.58		548.58	17.04
3) ค่าปุ๋ยคอก	220.00		220.00	6.83
ค่าแรงงาน				
4) ค่าแรงงาน ในการเตรียมดิน	51.00		51.00	1.58
5) แรงงานในการปลูก	49.00		49.00	1.52
6) แรงงานในการดูแล รักษา	42.00		42.00	1.30
7) แรงงานในการ เก็บเกี่ยว	1,300.00		1,300.00	40.37
8) แรงงานในการมัด ขนย้าย คัดแยก บรรจุ	150.00		150.00	4.66
9) แรงงานในหลังการ เก็บเกี่ยว	68.00		68.00	2.11
ค่าใช้จ่ายในการผลิต				
10) ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ และเครื่องมือ	11.50		11.50	0.36
11) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	6.50		6.50	0.20
12) กระสอบ	31.80		31.80	1.00
รวมต้นทุนผันแปร	2,548.27		2,548.27	
ต้นทุนคงที่				
ค่าเสื่อมราคา เครื่องตัดหญ้า		480.00	480.00	14.91
การไถรตตัดกิ่ง		79.80	79.80	2.48
จอบ		68.00	68.00	2.11
ตะกร้า		30.00	30.00	0.93
ถังแช่		13.80	13.80	0.43
รวมต้นทุนคงที่		671.60	671.60	
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	2,548.27	671.60	3,219.87	100

ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 280.80 กิโลกรัม ต้นทุนโลจิสติกส์
การปลูกกาแฟ ของเกษตรกรอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
โดยเฉลี่ยคิดเป็น 11.47 บาทต่อกิโลกรัม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า เรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์การปลูกกาแฟ
ด้วยระบบต้นทุนฐานกิจกรรม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อหากิจกรรมที่ก่อให้เกิด
ต้นทุนโลจิสติกส์การปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัด
แม่ฮ่องสอน 2) เพื่อคำนวณหาต้นทุนโลจิสติกส์ในแต่ละกิจกรรม
ของการปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอนกาเพอรามีก็
เป็นพืชที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกได้ดี โดยเฉพาะ
เกษตรกรในชุมชนบนพื้นที่สูงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การวิเคราะห์ต้นทุนเฉลี่ยต่อการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์
ในแต่ละกิจกรรมของการปลูกกาแฟ จังหวัดแม่ฮ่องสอนเฉลี่ยต่อไร่
พบว่าพบว่า ต้นทุนในแต่ละกิจกรรมเป็นต้นทุนเกี่ยวกับต้นทุนผันแปร
จำนวน 2,498.47 บาท ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมเตรียมแปลง
เพาะปลูก โดยเฉลี่ยไร่ละ 271 บาท กิจกรรมเตรียมต้นกล้า
โดยเฉลี่ยไร่ละ 69.89 บาท กิจกรรมการปลูกและดูแลโดยเฉลี่ย
ไร่ละ 639.58 บาท กิจกรรมการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยเฉลี่ย
ไร่ละ 1,518.00 บาท นอกจากนี้สามารถแบ่งต้นทุนในการผลิต
โดยเฉลี่ยไร่ละ 3,219.87 บาท ในจำนวนนี้แบ่งเป็นต้นทุนที่ถือเป็น
ตัวเงินสด คือต้นทุนผันแปร เฉลี่ยไร่ละ 2,548.27 บาท และต้นทุน
ที่ไม่ถือเป็นเงินสด คือต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 671.60 บาท และ
เมื่อพิจารณาต้นทุนผันแปร คิดเป็นร้อยละ 79.14 และต้นทุนคงที่
คิดเป็นร้อยละ 20.86 ของต้นทุนการปลูกกาแฟทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของต้นทุนผันแปรของการผลิต
พบว่า ค่าแรงงานเป็นค่าใช้จ่ายหลักที่สำคัญ เฉลี่ยไร่ละ 1,660.00 บาท
(ร้อยละ 51.54 ของต้นทุนการปลูกกาแฟ) โดยแรงงานเก็บเกี่ยว
เป็นแรงงานที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายสูงสุด เฉลี่ยไร่ละ 1,300.00 บาท
(ร้อยละ 40.37 ของต้นทุนการปลูกกาแฟ) รองลงมาคือค่าวัตถุดิบ
เฉลี่ยไร่ละ 838.47 บาท (ร้อยละ 26.04 ของต้นทุนการปลูกกาแฟ)
และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ เฉลี่ยไร่ละ 49.80 บาท (ร้อยละ 1.56
ของต้นทุนการปลูกกาแฟ) สำหรับต้นทุนคงที่ของการปลูกกาแฟ
คือ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ เฉลี่ยไร่ละ 480.00 บาท (ร้อยละ 14.91
ของต้นทุนการปลูกกาแฟ) รองลงมาคือ ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือ
ทางการเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 223.40 บาท (ร้อยละ 6.95 ของต้นทุน
การปลูกกาแฟ) ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 280.80 กิโลกรัมและต้นทุน

โลจิสติกส์การปลูกกาแฟ ของเกษตรกรอำเภอแม่ลาน้อย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเฉลี่ยคิดเป็น 11.47 บาทต่อกิโลกรัม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การเตรียมความพร้อมของเกษตรกรในการปรับเปลี่ยน
พฤติกรรมความคิดต้นทุนแบบดั้งเดิมมาสู่การคิดต้นทุนตามระบบ
กิจกรรมเนื่องจากต้นทุนตามระบบกิจกรรมเป็นต้นทุนที่สะท้อน
ความใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อเกษตรกรจะได้คิดต้นทุนที่แท้จริง

1.2 ต้นทุนในแต่ละกิจกรรมเป็นต้นทุนเกี่ยวกับต้นทุนผันแปร
กิจกรรมการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยเฉลี่ยไร่ละ 1,518.00 บาทเป็น
ต้นทุนที่สูงกว่ากิจกรรมอื่น เกษตรกรควรให้ความสำคัญ ในการควบคุม
ต้นทุนกิจกรรมการเก็บเกี่ยวผลผลิต เมื่อลดต้นทุนกิจกรรมนี้ สามารถ
ลดต้นทุนในการปลูกกาแฟได้ในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่ม และพัฒนาเป็นเครือข่าย
ผู้ผลิตกาแฟอาราบิก้าของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อเชื่อมโยงการ
ของกลุ่มเกษตรกรและภาคเอกชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ในการผลิต และการตลาดที่จะนำไปสู่ความสามารที่จะได้รับผลตอบแทน
ที่คุ้มค่ามากที่สุด

2.2 ควรมีการขยายพื้นที่การศึกษาให้ครอบคลุมทั้ง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อการวิเคราะห์ต้นทุนทางโลจิสติกส์การปลูก
กาแฟด้วยระบบต้นทุนฐานกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อ
การนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกกาแฟต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณคณะผู้บริหาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และผู้บริหารวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
ที่ได้ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณในการวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหาร
หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ได้ให้ข้อมูล
เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณประชาชน
ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนทุกคนที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล
เพื่อจะได้เป็นการสะท้อนแนวคิดการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์

โดยใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ของกลุ่มผู้ปลูกกาแฟ อำเภอแม่ลาน้อย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในอนาคตต่อไป ขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัย และลูกศิษย์
ผู้เป็นที่รักทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในการลงพื้นที่ในการวิจัย และ
แปลภาษาท้องถิ่น

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่เป็นหลักสำคัญ
ที่สุดในการให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดมาและผู้วิจัยหวังเป็น
อย่างยิ่งว่าวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ชุมชนและสังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- บัณฑิต แก้วส่อง. (2560). *ข้อเสนอตัวชี้วัดชุมชนที่มีความเข้มแข็ง*.
สืบค้นจาก <http://www.thaiichr.org>.
- สุรศักดิ์ นานานุกูล. (2559). *การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ: ทางอยู่
รอดของธุรกิจขนาดย่อม*. การสัมมนาเศรษฐกิจการเกษตร
และการค้าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ไทย-จีน ครั้งที่ 2
ณ นครคุนหมิง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน.
<http://v-reform.org/wp-content/uploads/2012/07>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
(2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*
(พ.ศ. 2560-2564). สืบค้นจาก [http://www.nesdb.go.th/
ewt_dl_link.php?nid=6422](http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422)
- Barney, J.B. (1991). Firm resources and sustainable
competitive advantage. *Journal of Management*,
17, 99-120.
- Cohen, J. M. ,&Uphoff, N. T. (1977). *Rural Participation :
Concepts and Measures for Project Design,
Implementation and Evaluation. In Rural
Development Monograph No. 2 The Rural
Development Committee Center for International
Studies, Cornell University, January.*
- Denzin, N. K. (1970). *Sociological Methods: A source
Book*. Chicago: Aldine.
- Erwin, W. (1976). *Participation management: Concept theory
and implementation*. Atlanta, GA: Georgia State
University.